

Sygn. akt III Ca 1326/15, III Ca 1327/15

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Teresa Kołeczko - Waclawik (spr.)

Sędziowie: SO Magdalena Balion - Hajduk

SR del. Roman Troll

Protokolant Monika Piasecka

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2016 r. na rozprawie sprawy

z wniosku M. R.

z udziałem G. R.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni i uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 11 marca 2015 r., sygn. akt I Ns 125/11

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Rybniku

do ponownego rozpoznania w trybie postępowania procesowego, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Roman Troll SSO Teresa Kołeczko-Waclawik SSO Magdalena Balion-Hajduk

Sygn. akt III Ca 1326/15, III Ca 1327/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Rybniku ustalił, iż w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni M. R. i uczestnika postępowania G. R. wchodzi kwota 200 złotych uzyskana z tytułu sprzedaży udziału wynoszącego 1/10 we własności samochodu osobowego marki P. (...) oraz wartość samochodu osobowego M. (...) klasy S rok produkcji 2004 wynosząca 75.050 zł i dokonał podziału majątku przyznając powyższe składniki na własność uczestnikowi postępowania. Tytułem spłaty zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni 37.625 złotych płatną w terminie roku od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd I instancji ustalił, że w czasie trwania małżeństwa - od 20.12.2005r. do 16.4.2009r. – uczestnik zakupił ze wspólnych środków samochód M. (...) klasy (...) rok produkcji 2004 nr rej. (...), wniesiony następnie do spółki cywilnej (...), której jedynymi współnikami byli uczestnicy postępowania. Spółkę rozwiązano w 2007r. nie dokonując rozliczeń. W 2008r. samochód został wniesiony przez uczestnika jako wkład do spółki cywilnej pod nazwą (...)

s.c. G. R., D. R., a następnie zbyty innej spółce. W chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej pojazd ten był 5 letni, a obecnie przedstawiałby wartość 22.900 zł. Model ten był produkowany do 2005r. Aktualna wartość 5 letniego pojazdu nowego modelu M. przy przyjęciu wyposażenia i stanu technicznego samochodu wchodzącego w skład majątku wspólnego wynosiłaby 127.200 zł. Wartości te zostały przyjęte przez Sąd na podstawie opinii biegłego. Nadto uczestnik postępowania przed ustaniem wspólności majątkowej małżeńskiej nabył udział wynoszący 1% we własności samochodu P., który został zbyty 17.11.2008r. za 20.000 zł. Ustalił też Sąd, że wnioskodawczyni osiąga dochód w wysokości 4.000 zł. brutto, otrzymuje alimenty od uczestnika w wysokości 1.500 zł. miesięcznie, mieszka z dwójką dzieci na które uczestnik płaci alimenty w łącznej wysokości 2.200 zł. miesięcznie. Uczestnik osiąga dochód w wysokości 5.000 zł brutto miesięcznie. Mieszka w swoim domu, spłaca zadłużenie w wysokości 100.000 zł. i poza 20 % udziałem w spółce (...) nie posiada innego majątku.

Ustalając powyższe, powołując regulację art. 210 k.c. i 212 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. i 688 k.p.c., art. 31 § 1 k.r.o. uznał sąd I instancji, że po ustaniu stosunku spółki samochód M. wrócił do majątku wspólnego i stanowił przedmiot wspólności ustawowej. Przed ustaniem wspólności uczestnik samowolnie rozporządził tymże składnikiem wnosząc go jako wkład do spółki cywilnej (...) związanej z innym współnikiem, stąd stosowany per analogiam art. 45 § 1 k.r.o. nakazuje zaliczenie w poczet majątku wspólnego wartości tego wkładu, jako nakładu poczynionego z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika postępowania. Ponieważ biegły sądowy sporządzający opinie w sprawie wskazywał na trudności w wycenie samochodu M., Sąd Rejonowy ustalił jego wartość jako średnią wartości według stanu na dzień ustania wspólności a cen z chwili sporządzenia opinii tj. 22.900 zł., a wartością 5 letniego modelu, który zastąpił model W 220 przy uwzględnieniu wyposażenia i stanu technicznego samochodu należącego do uczestników postępowania według cen na dzień orzekania tj 127.200 zł. Wobec bezspornego faktu nabycia i zbycia przed ustaniem wspólności ustawowej samochodu P., rozliczeniu podlegała też kwota 200 złotych. O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od postanowienia wniosła wnioskodawczyni jak i uczestnik postępowania.

Wnioskodawczyni zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, naruszenie prawa procesowego - art. 233 k.p.c., naruszenie prawa materialnego – art. 210 i 212 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. i art. 688 k.p.c. oraz art. 481k.c. poprzez błędne przyjęcie wartości samochodu M. na 75.050 zł zamiast na kwotę 127.200 zł i zasądzenie spłaty na jej rzecz w wysokości 37.625 zł zamiast kwoty 63.800 zł. oraz bezpodstawne odroczenie w czasie spłaty, a także naruszenie art. 98,99,100 k.p.c. w zw. z art. 520 i 521 k.p.c. które doprowadziło do nie zasądzenia na jej rzecz od uczestnika kosztów postępowania. Podniosła, że przyjęta przez sąd I instancji wartość samochodu nie oddaje jego rzeczywistej wartości i wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego dla jej ustalenia.

Przedstawiając powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez ustalenie wartości samochodu M. na 127.200 zł. i zasądzenie od uczestnika na jej rzecz w miejsce kwoty 37.625 zł. kwoty 63.800 zł. w terminie 7 dni od uprawomocnienia się postanowienia, a jedynie z ostrożności procesowej wniosła o zasądzenie spłaty w terminie roku z ustawowymi odsetkami od daty prawomocności postanowienia oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawczyni.

W swojej apelacji zaskarżył postanowienie w punktach 1b, 3 oraz 4 i zarzucił naruszenie prawa materialnego – art. 6 k.c., 45 § 1 i art. 46 kro, art. 31 kro, art. 875 k.c. oraz prawa procesowego – art. 233 k.p.c., 321 k.p.c. oraz sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że samochód osobowy M. po rozwiązaniu spółki (...) stał się składnikiem majątku wspólnego uczestników postępowania i podlega rozliczeniu w ramach postępowania o podział majątku wspólnego podczas gdy roszczenie wnioskodawczyni jest roszczeniem ze stosunku spółki, które winno być ocenione na podstawie art. 875 k.c. w innym trybie postępowania. Zakwestionował też zastosowaną przez sąd I instancji metodę ustalenia wartości samochodu M..

Przedstawiając powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodzi jedynie kwota 200 zł. uzyskana ze sprzedaży udziału wynoszącego 1/10 we własności samochodu osobowego P. (...) i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni spłaty w wysokości 100 zł. płatnej w terminie 14 dni od uprawomocnienia się postanowienia oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja wnioskodawczyni musiała odnieść skutek w części kwestionującej przyjętą przez Sąd Rejonowy metodę określenia wartości samochodu M., a apelacja uczestnika okazała się uzasadniona w części kwestionującej przyjętą przez sąd I instancji nieprocesowy tryb postępowania jako postępowania o podział majątku wspólnego, a także podobnie jak apelacja wnioskodawczyni w zakresie określenia wartości samochodu. Uwzględnienie w części zarzutów obu apelacji, ale także okoliczności nie objęte ich zarzutami skutkować musiały uchynieniem zaskarżonego postanowienia, albowiem mimo prowadzenia długiego postępowania dowodowego w zakresie ustalenia wartości samochodu M. w niewłaściwym trybie, wartość ta nie została ustalona co skutkowało nierozpoznaniem istoty sprawy, jako sprawy procesowej o zapłatę.

Wspólność ustawowa wnioskodawczyni i uczestnika postępowania trwała od 20 grudnia 2005r. do 16 kwietnia 2009r. Samochód M. zakupiony został w 2006r., następnie wniesiony został do spółki cywilnej (...), której jedynymi wspólnikami byli wnioskodawczyni i uczestnik postępowania. Spółkę rozwiązano bez rozliczenia w 2007r., a w 2008r. uczestnik wniósł go do spółki (...), a następnie samochód został zbyty innej spółce. Z kolei samochód P. będący w 1% udziałem uczestnika nabytym w czasie trwania wspólności ustawowej, został zbyty w listopadzie 2008r. Tak więc w chwili ustania wspólności majątkowej uczestników t.j. w dniu 16 kwietnia 2009 roku obydwa samochody nie istniały w sensie fizycznym w ramach majątku wspólnego.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 12 kwietnia 2000 roku IV CKN 27/00, a także Sąd Apelacyjny w Katowicach w uzasadnieniu wyroku z 8 stycznia 2014r. sygn. akt V Ca 592/13, podział majątku w trybie art. 567 k.p.c. wchodzi w rachubę, jeśli przedmioty majątkowe nabyte przez oboje małżonków lub przez jednego z nich w czasie trwania małżeństwa jako obiekt podziału w sensie fizycznym jeszcze istnieją. Jeżeli tego rodzaju majątku brak, **to brak jest podstaw do rozliczenia wydatków i nakładów w trybie postępowania nieprocesowego, gdyż nie ma wówczas podstaw do prowadzenia postępowania o podział majątku wspólnego.** Właściwy jest wówczas tryb procesowy, z tym, że materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia jest art. 45 kro, jako lex specialis w stosunku do przepisów kodeksu cywilnego o zwrocie nakładów na cudzą rzecz lub o bezpodstawnym wzbogaceniu.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy, ponieważ w chwili ustania wspólności ustawowej nie istniały fizycznie w ramach majątku wspólnego uczestników postępowania ani samochód M., ani samochód P., brak było podstaw do prowadzenia rozliczenia z tego tytułu na podstawie art. 567 k.p.c. w trybie postępowania nieprocesowego w sprawie o podział majątku wspólnego. I chociaż prawidłowo sąd I instancji uczynił przepis art. 45 kro materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia, to uczynił to w postępowaniu prowadzonym w niewłaściwym trybie. Właściwym trybem postępowania w okolicznościach niniejszej sprawy jest tryb procesowy, który rządzi się odmiennymi regułami postępowania niż tryb nieprocesowy.

Ponieważ samochód M. został wniesiony do spółki cywilnej (...), a następnie po jej rozwiązaniu zadysponował nim uczestnik postępowania, za błędne i pozbawione podstaw prawnych należało uznać stanowisko Sądu Rejonowego, że samochód ten wrócił do majątku wspólnego. Wniesienie go do spółki stanowiło nakład z majątku wspólnego na majątek osoby trzeciej - spółki (...), a ponieważ po rozwiązaniu spółki nie doszło do rozliczenia wspólników-małżonków, a uczestnik samodzielnie zadysponował tym składnikiem majątkowym, zasadnie uznał sąd I instancji, że jego wartość podlegać winna rozliczeniu na podstawie art. 45 kro. Dlatego nie zasługiwał na uwzględnienie zawarty w apelacji uczestnika postępowania zarzut, iż zgłoszone przez wnioskodawczynię żądanie rozliczenia wartości samochodu winno odbywać w oparciu o regulację art. 875 k.c.

Zasadny jest natomiast zarzut obu apelacji co do przyjętej przez sąd I instancji, niewłaściwej metody określenia wartości samochodu M., w tym przyjęcie jego wartości jako średniej dwóch wartości – 22.900 zł. i 127.200 zł. Prowadzone do tej pory postępowanie dowodowe w tym względzie, przy sygnalizowanej przez biegłego S. K. jej ułomności, nie doprowadziło do ustalenia wartości samochodu, która stanowi istotę procesu.

Z tych względów konieczne stało się uchylene zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania w trybie postępowania procesowego na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. oraz pozostawienie temu Sądowi na podstawie art. 108 § 2 k.p.c., rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Rozpoznając sprawę ponownie jako sprawę o zapłatę, określi Sąd strony postępowania w sposób przewidziany dla trybu procesowego i uwzględniając wnioski i zarzuty stron, rozpozna jej istotę poprzez ustalenie, przy rozważeniu wniosku zawartego w apelacji wnioskodawczyni co do konieczności powołania w sprawie innego biegłego, spornej wartości samochodu M.. Przyjmie do rozliczenia nie kwestionowaną przez strony wartość udziału uczestnika we własności samochodu P., ale przede wszystkim rozważy skierowanie stron postępowania do mediacji.

SSR del Roman Troll SSO Teresa Kołeczko-Waławik SSO Magdalena Balion-Hajduk